

Vimmerby
kommun

Barn- och utbildningsförvaltningen

Riktlinje för fotografering, filminspelning och ljudupptagning

För samtliga skolverksamheter inom
barn- och utbildningsförvaltningen

Innehållsförteckning

Innehåll

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
BAKGRUND OCH SYFTE	3
GRUNDLÄGGANDE REGLER	3
PUBLICERING OCH DELNING	4
DEN RÄTTSLIGA GRUNDEN ALLMÄNT INTRESSE FÖR ANVÄNDNING AV BILDER, FILMER SAMT LJUDUPPTAGNINGAR	4
DEN RÄTTSLIGA GRUNDEN SAMTYCKE FÖR ANVÄNDNING AV BILDER, FILMER SAMT LJUDUPPTAGNINGAR	4
GENERELLT SAMTYCKE	5
BARN OCH SAMTYCKE	5

Bakgrund och syfte

I dagens moderna samhälle är möjligheterna att fotografera, filma eller spela in ljud större än någonsin. De flesta har tillgång till uppkopplade mobiler där publicering och delning av material kan göras sekundsnabbt med ett klick. Detta ställer i sin tur också större krav på försiktighet och kunskap om hur digitalt material får hanteras.

Barn förtjänar ett särskilt skydd enligt dataskyddsförordningen. Det betyder att särskild hänsyn ska tas när den rättsliga grunden för behandling av barns personuppgifter bestäms, samt att information som riktar sig till barn ska vara skriven på ett tydligt och enkelt sätt. Verksamheten måste säkerställa sig om att processerna för sparande, lagring, användning, dokumentering och arkivering av dessa personuppgifter följer dataskyddsförordningen.

Syftet med denna riktlinje är att tydliggöra vad som gäller vid fotografering, filmning och ljudupptagning i förskolans/skolans verksamhet och övriga utbildningsverksamheter för att därigenom skydda elevers personliga integritet.

Grundläggande regler

Förskolans eller skolans lokaler och område är inte en allmän plats. Det innebär att ansvarig rektor avgör om det är tillåtet för någon utomstående att fotografera, filma eller spela in ljud.

Utgångspunkten är att fotografering, videofilmning och ljudupptagning inte är tillåtet utan medgivande från ansvarig rektor. Den vårdnadshavare eller anhörig som vill fotografera och/eller filma ska alltså inhämta ett samtycke hos ansvarig rektor i varje enskilt fall. Detta samtycke ska dokumenteras på respektive förskola/skola.

Vid speciella tillfällen, som t ex skolavslutningar, Lucia eller liknande, gör respektive rektor en bedömning om fotografering, videofilmning och ljudupptagning kan ske och informerar om detta till berörda.

I förvaltningens utbildningsverksamheter kan det förkomma barn/elever med skyddad identitet och som därmed är i behov av ett totalt integritetsskydd. På dessa förskolor/skolor tillåts inte utomstående att vare sig fotografera, filma eller spela in ljud överhuvudtaget.

I de fall fotografering, filmning eller ljudupptagning är tillåten är det den som tar foton, film eller gör ljudupptagning som är ansvarig för att respektera gällande lagstiftning, främst Dataskyddsförordningen (GDPR).

Publicering och delning

Den som sprider fotografier, filmer eller ljudupptagningar till en större krets, till exempel genom att lägga ut dem på Internet, måste följa Dataskyddsförordningen. Det är aldrig tillåtet att publicera bilder och annan information som är kränkande för de personer som förekommer på fotografierna, filmerna eller ljudupptagningarna.

Före publicering av fotografier, filmer eller ljud på Internet av personer som går att känna igen, rekommenderas att samtycke inhämtas från barnets vårdnadshavare.

Som regel bör man aldrig publicera barnet/elevens namn tillsammans med bild, film eller ljudupptagning.

Den rättsliga grunden allmänt intresse för användning av bilder, filmer samt ljudupptagningar

Det förekommer att man i verksamheten tar bilder, filmar eller gör ljudupptagningar som en del i det pedagogiska arbetet. För denna behandling finns lagstöd och därför krävs inget samtycke. Sådan behandling är dock enbart för internt bruk och inte för spridning. I de enstaka fall då det eventuellt skulle bli aktuellt med spridning, måste samtycke ske enligt samtyckesblankett.

Den rättsliga grunden samtycke för användning av bilder, filmer samt ljudupptagningar

I de fall inget egentligt pedagogiskt syfte finns vid fotografering, filmning eller ljudupptagning, behöver vårdnadshavare lämna sitt godkännande om barnet/eleven skall få förekomma på bild, bli filmat/ljudinspelat. Ett giltigt samtycke förutsätter följande:

- Samtycket ska vara helt och hållet frivilligt. Den som ska ge sitt samtycke ska alltså ha en faktisk möjlighet att tacka nej utan att påverkas negativt. En person ska utan problem kunna välja att inte samtycka samt kunna ta tillbaka det lämnade samtycket.
- Innan en person lämnar sitt samtycke ska denne ha fått tillgång till tillräcklig information avseende vad det är personen samtycker till. Tillräcklig information innebär att ni måste informera om vilka personuppgifter som ni behandlar, vad ni har för ändamål/syfte med behandlingen, samtyckets giltighetslängd, information om hur personen kommer i kontakt med personuppgiftsansvarig, att personen har rätt att när som helst återkalla sitt samtycke samt rätt att begära rättelse, dataportabilitet, radering eller begränsning av de personuppgifter som ni behandlar. Det räcker alltså inte med att säga att uppgifterna "kan komma att användas i sociala medier".
- Samtycket måste också vara en aktiv handling (otvetydigt). Att låta det finnas en redan ikryssad box och texten "jag samtycker", eller att låta boxen för "ja" redan vara ifylld är

inte att betrakta som ett otvetydigt samtycke. Personen i fråga måste själv, aktivt, klicka i boxen. Därmed inte sagt att kryssbara boxar är den enda typen av aktivitet som utgör ett giltigt samtycke – boxarna är endast ett exempel på när samtycket är aktivt.

- Den som lämnar ett samtycke ska ha möjlighet att förstå innebörden av samtycket.

Generellt samtycke

Det förekommer att samtycke etableras i exempelvis början på terminen, ett slags generellt samtycke för trycksaker, sociala medier osv. Detta är inte korrekt - det måste vara specificerat hur och varför uppgifterna ska behandlas. Om samtycket är utformat enligt punkterna ovan kan det vara möjligt att, under inledningen av terminen, etablera samtycke för personuppgiftsbehandling som sker under läsåret.

För liksom all personuppgiftsbehandling gäller att personuppgiftsansvarig:

- måste stödja sig på minst en rättslig grund för att få behandla personuppgifter,
- ska vara transparent med vilka personuppgifter som behandlas,
- bara får samla in personuppgifter för specifika, särskilt angivna och berättigade ändamål,
- inte ska behandla fler personuppgifter än vad som behövs för ändamålen,
- ska se till att personuppgifterna är riktiga,
- ska radera personuppgifterna när de inte längre behövs,
- ska skydda personuppgifterna, till exempel så att inte obehöriga får tillgång till dem och så att de inte förloras eller förstörs,
- ska kunna visa att man följer dataskyddsförordningen, och på vilket sätt man gör detta.

Barn och samtycke

För barn och unga i grundskolan krävs samtycke från vårdnadshavare. Vid gemensam vårdnad krävs godkännandet från båda vårdnadshavarna.

För elever i gymnasieskolan behövs inte vårdnadshavares samtycke, utan det är tillräckligt med elevens eget godkännande.

Samtycket för foto, film och ljud gäller under ett läsår.